

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

2 decembrie 2010 *

În cauza C-108/09,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Baranya megyei bíróság (Ungaria), prin decizia din 10 februarie 2009, primită de Curte la 23 martie 2009, în procedura

Ker-Optika bt

împotriva

ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézet,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnul D. Šváby, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii E. Juhász și J. Malenovský (raportor), judecători,

* Limba de procedură: maghiara.

avocat general: domnul P. Mengozzi,
grefier: domnul B. Fülöp, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 15 aprilie 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul maghiar, de doamnele R. Somssich, K. Szíjjártó și K. Veres, precum și de domnul M. Fehér, în calitate de agenți;
- pentru guvernul ceh, de domnul M. Smolek, în calitate de agent;
- pentru guvernul elen, de doamna E. Skandalou, în calitate de agent;
- pentru guvernul spaniol, de domnul J. M. Rodríguez Cárcamo, în calitate de agent;
- pentru guvernul olandez, de doamna C. Wissels și de domnii M. de Grave și Y. de Vries, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de domnii H. Krämer și A. Sipos, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 iunie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

- ¹ Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea Directivei 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (Directiva privind comerțul electronic) (JO L 178, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 29, p. 257), precum și a articolelor 34 TFUE și 36 TFUE.
- ² Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Ker-Optika bt (denumită în continuare „Ker-Optika”), pe de o parte, și ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézet (Direcția regională pentru Transdanubia Meridională a Serviciului Național pentru Sănătate Publică și Probleme Sanitare, denumită în continuare „ÁNTSZ”), pe de altă parte, cu privire la o decizie administrativă în temeiul căreia această autoritate a interzis Ker-Optika comercializarea lentilelor de contact prin internet.

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

- ³ Potrivit articolului 1 alineatul (2) din Directiva 98/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul standardelor, reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (JO L 204, p. 37, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 207), astfel cum a fost modificată prin Directiva 98/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iulie 1998 (JO L 217, p. 18, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 282, denumită în continuare „Directiva 98/34”), termenii utilizați au următoarele înțelesuri:

„«serviciu» – orice serviciu al societății informaționale, adică orice serviciu prestat în mod normal în scopul obținerii unei remunerații, la distanță, prin mijloace electronice și la solicitarea individuală a beneficiarului serviciului.

În sensul prezentei definiții:

- «la distanță» înseamnă că serviciul este prestat fără ca părțile să fie prezente simultan;
- «prin mijloace electronice» înseamnă că serviciul este transmis inițial și primit la destinație prin intermediul echipamentului electronic pentru prelucrarea (inclusiv arhivarea digitală) și stocarea datelor și este transmis integral, transferat și recepționat prin cablu, radio, mijloace optice sau alte mijloace electromagnetice;

- «la solicitarea individuală a beneficiarului serviciilor» înseamnă că serviciul este prestat prin transmiterea datelor în urma solicitării individuale.

[...]"

4 Considerentele (18), (21) și (34) ale Directivei 2000/31 prevăd:

- „(18) Serviciile societății informaționale cuprind o gamă largă de activități economice care se desfășoară online. Aceste activități pot consta, în special, din vânzări de bunuri online. Activități precum livrarea bunurilor ca atare sau furnizarea de servicii offline nu sunt acoperite. [...] Activitățile care, prin natura lor, nu pot fi desfășurate la distanță prin mijloace electronice, precum controlul autorizat al conturilor unei societăți sau consultul medical care necesită examinarea fizică a pacientului, nu sunt servicii ale societății informaționale.

[...]

- (21) [...] Domeniul coordonat reglementează numai cerințele referitoare la activitățile online, cum ar fi informarea online, publicitatea online, cumpăraturile online, încheierea de contracte online, și nu privesc cerințele juridice ale statelor membre referitoare la bunuri cum ar fi standardele de securitate, obligațiile privind etichetarea ori răspunderea în materie de bunuri sau cerințele statelor membre referitoare la livrarea sau transportul bunurilor, inclusiv distribuirea produselor medicamentoase. [...]

[...]

(34) Fiecare stat membru trebuie să își adapteze legislația care conține cerințe, în special de formă, ce pot împiedica recurgerea la contracte prin mijloace electronice. Este necesar ca examinarea legislațiilor care necesită astfel de adaptări să fie sistematică și să cuprindă toate etapele și actele necesare procesului contractual, inclusiv arhivarea contractului. Este necesar ca rezultatul acestei adaptări să fie caracterul realizabil al contractelor încheiate prin mijloace electronice. [...]"

5 Articolul 1 alineatele (1)-(3) și (5) din Directiva 2000/31 prevede:

„(1) Prezenta directivă își propune să contribuie la buna funcționare a pieței interne prin asigurarea liberei circulații a serviciilor societății informaționale între statele membre.

(2) Prezenta directivă apropie, în măsura necesară atingerii obiectivelor prevăzute la alineatul (1), anumite dispoziții de drept intern aplicabile serviciilor societății informaționale în ceea ce privește piața internă, stabilirea furnizorilor de servicii, comunicările comerciale, contractele încheiate prin mijloace electronice, răspunderea intermediarilor, codurile de conduită, soluționarea extrajudiciară a litigiilor, acțiunile în justiție și cooperarea între statele membre.

(3) Prezenta directivă completează dreptul comunitar aplicabil serviciilor societății informaționale fără a aduce atingere nivelului de protecție, în special în materie de sănătate publică și interese ale consumatorilor, stabilit prin instrumente comunitare și prin legislația internă care le pune în aplicare în măsura în care aceasta nu restrânge libera prestare a serviciilor societății informaționale.

[...]

(5) Prezenta directivă nu se aplică în:

(a) domeniul fiscal;

(b) chestiunile referitoare la serviciile societății informaționale reglementate de Directivele 95/46/CE și 97/66/CE;

(c) chestiunile referitoare la acordurile sau practicile aflate sub incidența dreptului privind înțelegerile;

(d) următoarele activități de servicii ale societății informaționale:

- activitățile notarilor sau profesiile echivalente, în măsura în care acestea presupun o participare directă și specifică exercitării autorității publice;
- reprezentarea unui client și apărarea intereselor acestuia în instanță;
- activitățile de jocuri pe bani care implică mize cu valoare monetară în jocuri de noroc, inclusiv loterii și tranzacții de tip pariu.”

6 Articolul 2 din Directiva 2000/31 are următorul cuprins:

„În sensul prezentei directive, următorii termeni au înțelesurile de mai jos:

(a) «servicii ale societății informaționale»: servicii în sensul articolului 1 alineatul (2) din Directiva 98/34[...];

[...]

(h) «domeniu coordonat»: cerințele specificate în cadrul legislativ din statele membre, aplicabile furnizorilor de servicii ale societății informaționale, indiferent dacă sunt de natură generală sau concepute special pentru aceștia.

(i) Domeniul coordonat se referă la cerințe pe care furnizorul de servicii trebuie să le respecte și care privesc:

- accesul la activitatea unui serviciu al societății informaționale, cum ar fi cerințele în materie de calificare, autorizare și notificare;
- desfășurarea activității unui serviciu al societății informaționale, cum ar fi cerințele privind comportamentul furnizorului de servicii, cerințe legate de calitatea sau conținutul serviciului, inclusiv în materie de publicitate și contracte sau privind răspunderea furnizorului de servicii;

(ii) Domeniul coordonat nu reglementează cerințe cum ar fi:

- cerințe aplicabile bunurilor ca atare;
- cerințe aplicabile livrării bunurilor;
- cerințe aplicabile serviciilor care nu sunt furnizate prin mijloace electronice.”

7 Potrivit articolului 3 din Directiva 2000/31:

„(1) Fiecare stat membru garantează că serviciile societății informaționale prestate de un furnizor de servicii stabilit pe teritoriul său respectă dispozițiile de drept intern aplicabile în statul membru în cauză și relevante pentru domeniul coordonat.

(2) Statele membre nu pot restrânge libera circulație a serviciilor societății informaționale din alte state membre invocând motive relevante pentru domeniul coordonat.

[...]

(4) Statele membre pot adopta măsuri derogatorii de la alineatul (2) în cazul unui anumit serviciu al societății informaționale, în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) măsurile sunt:

(i) necesare, dintr-unul din motivele următoare:

— ordine publică, în special prevenirea, investigarea, depistarea și urmărirea infracțiunilor, în special protecția minorilor și lupta împotriva incitării la ură pe motiv de rasă, sex, religie sau naționalitate și împotriva atingerii aduse demnității umane;

— protecția sănătății publice;

— securitatea publică, inclusiv protecția securității și apărării naționale;

— protecția consumatorilor, inclusiv a investitorilor;

(ii) luate împotriva unui serviciu al societății informaționale care aduce atingere obiectivelor menționate la punctul (i) sau care prezintă risc serios și grav de prejudiciere a acestor obiective;

(iii) proporționale cu aceste obiective;

(b) înainte de a lua măsurile respective și fără a aduce atingere procedurilor judiciare, inclusiv procedurilor preliminare și acțiunilor desfășurate în cadrul anchetei penale, statul membru:

- a cerut statului membru menționat la alineatul (1) să ia măsuri și acesta nu le-a luat sau cele pe care le-a luat nu au fost suficiente;
- a notificat Comisiei și statului membru menționat la alineatul (1) intenția de a lua astfel de măsuri.

(5) Statele membre pot deroga, în cazuri de urgență, de la condițiile prevăzute la alineatul (4) litera (b). În acest caz, măsurile sunt notificate Comisiei și statului membru menționat la alineatul (1) în cel mai scurt timp posibil, indicând motivul pentru care statul membru consideră că există o urgență.

[...]"

8 Articolul 4 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„Statele membre veghează ca accesul la activitatea de furnizor de servicii ale societății informaționale și desfășurarea acesteia să nu poată fi supuse unui regim de autorizare prealabilă sau oricărei alte cerințe cu efect echivalent.”

9 Potrivit articolului 9 alineatul (1) din Directiva 2000/31:

„Statele membre veghează ca sistemul lor juridic să facă posibilă încheierea contractelor prin mijloace electronice. Statele membre veghează în special ca regimul juridic

aplicabil procesului contractual să nu creeze obstacole în calea utilizării contractelor electronice și să nu conducă la lipsirea de efect și de validitate juridice a contractelor din cauza încheierii lor prin mijloace electronice.”

Reglementarea națională

- ¹⁰ Potrivit articolului 3 alineatul 1 din Legea CVIII. din 2001 privind serviciile de comerț electronic și serviciile legate de societatea informațională (a elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokról szóló 2001. évi CVIII. Törvény, denumită în continuare „Legea privind comerțul electronic”):

„Pentru a iniția sau pentru a exercita o activitate de prestare de servicii ale societății informaționale nu este necesară nicio autorizație prealabilă și nicio decizie administrativă cu efect similar.”

- ¹¹ Potrivit articolului 3 alineatul 1 din Regulamentul Ministerului Sănătății 7/2004 (XI. 23.) privind cerințele profesionale în materie de comercializare, de reparare și de închiriere a dispozitivelor medicale [a gyógyászati segédeszközök forgalmazásának, javításának, kölcsönzésének szakmai követelményeiről szóló 7/2004 (XI. 23.) Egészségügyi Minisztériumi rendelet]:

„Pot fi comercializate, reparate sau închiriate dispozitive medicale [...] într-un magazin specializat, cu condiția ca acesta să dispună de autorizație de funcționare în conformitate cu legislația specială și să respecte condițiile prevăzute la punctele I.1 și I.2 din anexa 2 la prezentul regulament.”

12 Potrivit anexei 1 la acest regulament:

„Nu intră în domeniul de aplicare al prezentului regulament următoarele dispozitive medicale:

[...]

— articolele de optică produse în serie, cu excepția lentilelor de contact;

[...]”.

13 Din cuprinsul punctului I.1 litera d) din anexa 2 la regulamentul menționat reiese că, pentru comercializarea lentilelor de contact și a ochelarilor adaptați la măsuri individuale, este necesar un magazin cu o suprafață minimă de 18 m² sau un spațiu separat de atelier. La punctul I.2 litera c) din această anexă, printre condițiile referitoare la personal figurează cerința potrivit căreia trebuie să se recurgă la serviciile unui optometrist sau ale unui medic oftalmolog calificat în domeniul lentilelor de contact.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

14 Ker-Optika comercializează lentile de contact prin intermediul site-ului său internet. Printr-o decizie din 29 august 2008, ÁNTSZ Pécsi, Sellyei, Siklósi Kistérségi Intézet (misiunea locală a ÁNTSZ pentru circumscripțiile Pécs, Sellye și Siklós) i-a interzis această activitate.

- 15 În urma unei reclamații formulate de Ker-Optika împotriva acestei decizii, ÁNTSZ a confirmat această interdicție printr-o decizie din 14 noiembrie 2008.
- 16 ÁNTSZ s-a întemeiat în special pe dispozițiile Regulamentului Ministerului Sănătății 7/2004 (XI. 23.), potrivit cărora comercializarea lentilelor de contact nu poate avea loc decât într-un magazin specializat în vânzarea dispozitivelor medicale sau prin livrare la domiciliu în scopul consumului final. Or, această din urmă noțiune nu ar include, nici prin denumirea sa și nici prin obiectul său, comercializarea prin internet.
- 17 Ker-Optika a formulat acțiune împotriva deciziei menționate, arătând în special că respectiva comercializare a lentilelor de contact prin internet nu poate face obiectul unor restricții, având în vedere articolul 3 alineatul (1) din Legea privind comerțul electronic, care garantează o liberă desfășurare a activității de furnizor al unui serviciu al societății informaționale.
- 18 În această privință, ÁNTSZ a invocat considerentul (18) al Directivei 2000/31, din care ar reieși că domeniul de aplicare al Legii privind comerțul electronic nu poate include comercializarea lentilelor de contact prin internet. Astfel, potrivit acestui considerent, activitățile care, prin natura lor, nu pot fi desfășurate la distanță prin mijloace electronice, precum consultația medicală care necesită examinarea fizică a pacientului, nu sunt servicii ale societății informaționale. Or, comercializarea lentilelor de contact ar necesita o astfel de examinare.
- 19 În aceste condiții, Baranya megyei bíróság a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Comercializarea lentilelor de contact constituie o consultație medicală ce necesită o examinare fizică a pacientului, astfel încât nu intră în domeniul de aplicare al Directivei [2000/31]?

- 2) În cazul în care comercializarea lentilelor de contact nu constituie o consultație medicală ce necesită o examinare fizică a pacientului, articolul 30 CE trebuie interpretat în sensul că dispozițiile legislației unui stat membru prin care se prevede că lentilele de contact nu pot fi comercializate decât într-un magazin specializat în dispozitive medicale ar fi contrare acestuia?
- 3) Legislația maghiară care nu autorizează comercializarea de lentile de contact decât într-un magazin specializat în dispozitive medicale este contrară principiului liberei circulații a mărfurilor prevăzut la articolul 28 CE?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 20 Prin intermediul întrebărilor sale, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dreptul Uniunii se opune unei reglementări naționale, precum cea în discuție în acțiunea principală, care nu autorizează comercializarea lentilelor de contact decât în magazine specializate în vânzarea dispozitivelor medicale și care interzice, în consecință, comercializarea acestora prin internet.
- 21 Pentru a răspunde la întrebările formulate, trebuie să se identifice dispozițiile de drept al Uniunii aplicabile comercializării lentilelor de contact prin internet, iar ulterior trebuie să se stabilească dacă aceste dispoziții se opun unor norme naționale precum cele în discuție în acțiunea principală.
- 22 De la bun început, în cadrul unei comercializări prin internet pot fi distinse, printre altele, următoarele elemente. O astfel de comercializare cuprinde, în primul rând, actul de vânzare propriu-zis, care este caracterizat prin oferta de contractare online,

precum și prin încheierea unui contract prin mijloace electronice. În al doilea rând, comercializarea implică livrarea produsului vândut, care este efectuată, în general, la domiciliul clientului. Pe de altă parte, vânzarea sau livrarea sunt precedate, în anumite cazuri particulare, de consultarea de către client a unui medic.

Cu privire la Directiva 2000/31

- ²³ În ce privește, în primul rând, actul de vânzare, trebuie amintit mai întâi că, în conformitate cu articolul 1 alineatul (2) și cu articolul 2 litera (a) din Directiva 2000/31, aceasta din urmă apropie anumite dispoziții de drept intern aplicabile serviciilor societății informaționale, și anume, serviciilor furnizate în mod normal în scopul obținerii unei remunerații, la distanță, prin mijloace electronice și la solicitarea individuală a beneficiarului serviciului.
- ²⁴ Astfel cum reiese din considerentul (18) al Directivei 2000/31, asemenea servicii ale societății informaționale cuprind în special vânzarea online de bunuri.
- ²⁵ Această indicație este confirmată de expunerea de motive a Propunerii de directivă prezentate de Comisie la 18 noiembrie 1998 [COM(1998) 586 final], în care se precizează că serviciile societății informaționale includ serviciile de vânzare de bunuri și serviciile care permit efectuarea tranzacțiilor electronice online pentru cumpărarea de mărfuri, precum teleshoppingul interactiv și centrele comerciale electronice.

- 26 În continuare, trebuie să se arate că, în conformitate cu considerentul (34) al Directivei 2000/31 și cu articolul 9 alineatul (1) din aceasta, fiecare stat membru trebuie să își adapteze în mod sistematic legislația care conține cerințe ce pot împiedica recurgerea la contracte prin mijloace electronice și care cuprinde toate etapele și actele necesare procesului contractual referitor la vânzarea bunurilor online, precum oferta de a contracta, negocierea și încheierea contractului prin mijloace electronice.
- 27 În sfârșit, este necesar să se sublinieze că activitățile de vânzare de dispozitive medicale precum lentilele de contact nu figurează printre activitățile cărora, în temeiul articolului 1 alineatul (5) din Directiva 2000/31, aceasta nu le este aplicabilă.
- 28 Prin urmare, domeniul coordonat al Directivei 2000/31 acoperă dispozițiile naționale care interzic actele referitoare la vânzarea lentilelor de contact, și anume în special oferta online și încheierea contractului prin mijloace electronice.
- 29 În al doilea rând, în ceea ce privește operațiunea de livrare, trebuie să se arate că, potrivit chiar articolului 2 litera (h) punctul (ii) din Directiva 2001/31, domeniul coordonat nu acoperă cerințele aplicabile livrării de bunuri pentru care a fost încheiat un contract prin mijloace electronice.
- 30 Prin urmare, normele naționale care privesc condițiile în care o marfă vândută prin internet poate fi livrată pe teritoriul unui stat membru nu intră în domeniul de aplicare al directivei menționate.
- 31 De aici rezultă că, în ceea ce privește condițiile de livrare a lentilelor de contact, acestea nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 2000/31.

- 32 În al treilea rând, trebuie să se examineze dacă aceste constatări menționate mai sus sunt afectate de faptul că vânzarea sau livrarea de lentile de contact poate fi condiționată de consultarea prealabilă de către client a unui medic.
- 33 În această privință, astfel cum se arată în considerentul (18) al Directivei 2000/31, activitățile care, prin natura lor, nu pot fi desfășurate la distanță prin mijloace electronice, precum consultația medicală care necesită examinarea fizică a pacientului, nu sunt servicii ale societății informaționale și, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.
- 34 În aceste împrejurări, în ipoteza în care consultația medicală care necesită examinarea fizică a clientului ar face parte în mod inseparabil din vânzarea lentilelor de contact, cerința unei astfel de consultații ar avea drept consecință că, în definitiv, această vânzare nu ar intra în domeniul de aplicare al directivei menționate.
- 35 Cu privire la acest aspect, trebuie să se arate că aceste lentile intră în mod direct în contact cu ochii și constituie dispozitive medicale a căror aplicare poate provoca, în cazuri particulare, inflamații ale ochiului și chiar deficiențe de vedere durabile, aceste afecțiuni putând fi cauzate prin simpla purtare a lentilelor respective. În consecință, cerința unei consultații medicale prealabile se poate dovedi justificată.
- 36 În această privință, persoana care dorește să poarte lentile de contact poate fi obligată să se supună unei examinări oftalmologice preventive, în cursul căreia, pe de o parte, se verifică dacă anumite considerații de ordin medical nu se opun ca aceasta să poarte lentile și, pe de altă parte, sunt stabilite valorile exacte, în dioptrii, ale corecției necesare.

- 37 Totuși, această examinare nu face parte în mod inseparabil din vânzarea lentilelor de contact. Astfel, examinarea poate fi efectuată independent de actul de vânzare, vânzarea putând fi realizată, chiar la distanță, în temeiul unei prescripții medicale efectuate de un medic oftalmolog care a examinat în prealabil clientul.
- 38 În consecință, trebuie să se considere că o consultație medicală care necesită examinarea fizică a pacientului, de care poate fi condiționată vânzarea lentilelor de contact, este separabilă de aceasta din urmă.
- 39 Pe de altă parte, deși este adevărat că anumite considerații de ordin sanitar pot impune clientului să se supună atât unor consultații medicale în scopul verificării fizice a plasării lentilelor, cât și unor controale oftalmologice la intervale regulate de timp în vederea stabilirii influenței purtării lentilelor de contact, aceste verificări și controale intervin cu ocazia utilizării lentilelor sau ulterior livrării acestora din urmă. Astfel, aceste consultații medicale nu pot fi legate de actul de vânzare a lentilelor.
- 40 Rezultă că o dispoziție națională care ar interzice vânzarea unor astfel de lentile prin internet ar intra, în principiu, în domeniul de aplicare al Directivei 2000/31.

Cu privire la dreptul primar

- 41 Dat fiind că normele referitoare la condițiile de livrare a lentilelor de contact nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 2000/31, acestea trebuie apreciate în raport cu dreptul primar, și anume în raport cu Tratatul FUE.

- 42 Cu titlu introductiv, este necesar să se analizeze dacă normele menționate trebuie examinate în raport cu libera prestare a serviciilor, astfel cum susține guvernul maghiar, sau în raport cu libera circulație a mărfurilor, astfel cum sugerează instanța de trimitere.
- 43 În această privință, din jurisprudența Curții reiese, pe de o parte, că, atunci când o măsură națională prezintă legătură atât cu libera circulație a mărfurilor, cât și cu o altă libertate fundamentală, Curtea o examinează, în principiu, numai în raport cu una dintre aceste două libertăți fundamentale dacă se dovedește că una dintre acestea este cu totul secundară în raport cu cealaltă și poate fi analizată în cadrul celeilalte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 martie 1994, *Schindler*, C-275/92, Rec., p. I-1039, punctul 22, precum și Hotărârea din 26 mai 2005, *Burmanjer și alții*, C-20/03, Rec., p. I-4133, punctul 35).
- 44 Pe de altă parte, din Hotărârea din 11 decembrie 2003, *Deutscher Apothekerverband* (C-322/01, Rec., p. I-14887, punctele 65, 76 și 124), rezultă că o măsură națională privind o modalitate caracterizată prin vânzarea de mărfuri prin internet și prin livrarea acestora din urmă la domiciliul consumatorului nu trebuie examinată decât în raport cu normele din domeniul liberei circulații a mărfurilor și, prin urmare, în raport cu articolele 34 TFUE și 36 TFUE.
- 45 În speță, reglementarea națională prin care se interzice comercializarea lentilelor de contact prin internet privește o modalitate de vânzare caracterizată prin livrarea unor astfel de lentile la domiciliul consumatorului.
- 46 Prin urmare, această reglementare trebuie să fie examinată în raport cu articolele 34 TFUE și 36 TFUE.

Cu privire la existența unui obstacol în calea liberei circulații a mărfurilor

- ⁴⁷ Potrivit unei jurisprudențe constante, orice reglementare comercială a statelor membre de natură să constituie, în mod direct sau indirect, efectiv sau potențial, un obstacol în calea comerțului din interiorul Uniunii trebuie considerată o măsură cu efect echivalent unor restricții cantitative în sensul articolului 34 TFUE (a se vedea în special Hotărârea din 11 iulie 1974, *Dassonville*, 8/74, Rec., p. 837, punctul 5, și Hotărârea din 10 februarie 2009, *Comisia/Italia*, C-110/05, Rep., p. I-519, punctul 33).
- ⁴⁸ Rezultă dintr-o jurisprudență de asemenea constantă că articolul 34 TFUE reflectă obligația de respectare a principiilor nediscriminării și recunoașterii reciproce a produselor fabricate și comercializate în mod legal în alte state membre, precum și pe cea de asigurare a unui acces liber pe piețele naționale pentru produsele Uniunii (a se vedea Hotărârea *Comisia/Italia*, citată anterior, punctul 34 și jurisprudența citată).
- ⁴⁹ Astfel, trebuie considerate măsuri cu efect echivalent restricțiilor cantitative măsurile adoptate de un stat membru care au ca obiect sau ca efect aplicarea unui tratament mai puțin favorabil produselor provenind din alte state membre, precum și normele privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească mărfurile respective, chiar dacă aceste norme sunt aplicabile fără deosebire tuturor produselor (a se vedea Hotărârea *Comisia/Italia*, citată anterior, punctele 35 și 37).
- ⁵⁰ De asemenea, face parte din aceeași noțiune orice altă măsură care împiedică accesul pe piața unui stat membru al produselor originare din alte state membre (Hotărârea *Comisia/Italia*, citată anterior, punctul 37).

- 51 Pentru acest motiv, este susceptibilă să constituie, în mod direct sau indirect, efectiv sau potențial, un obstacol în calea comerțului dintre statele membre, în sensul jurisprudenței rezultate din Hotărârea Dassonville, citată anterior, aplicarea în privința unor produse care provin din alte state membre a unor dispoziții naționale care limitează sau interzic anumite modalități de vânzare, cu excepția cazului în care acestea se aplică tuturor operatorilor în cauză care își exercită activitatea pe teritoriul național și afectează în același mod, în drept și în fapt, comercializarea produselor naționale și a celor provenind din alte state membre. Astfel, aplicarea unor reglementări de acest tip în cazul vânzării de produse care provin dintr-un alt stat membru și care sunt conforme normelor stabilite de acest stat este de natură să împiedice accesul acestora pe piață sau să îl îngreuneze mai mult decât pe cel al produselor naționale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 noiembrie 1993, Keck și Mithouard, C-267/91 și C-268/91, Rec., p. I-6097, punctele 16 și 17, precum și Hotărârea Comisia/Italia, citată anterior, punctul 36).
- 52 Astfel, trebuie să se examineze dacă reglementarea națională în discuție în acțiunea principală îndeplinește cele două condiții menționate la punctul anterior din prezenta hotărâre, și anume, dacă aceasta se aplică tuturor operatorilor în cauză care își exercită activitatea pe teritoriul național și afectează în același mod, în drept și în fapt, comercializarea produselor naționale și a celor provenind din alte state.
- 53 În ceea ce privește prima condiție, trebuie să se arate că reglementarea menționată se aplică tuturor operatorilor vizați de vânzarea de lentile de contact, astfel încât această condiție este îndeplinită.
- 54 În ceea ce privește a doua condiție, nu s-a contestat faptul că interdicția vânzării lentilelor de contact prin internet se aplică lentilelor de contact provenite din alte state membre, care fac obiectul unei vânzări prin corespondență și al unei livrări la domiciliul consumatorilor care locuiesc în Ungaria. Or, este necesar să se constate că

interdicția vânzării lentilelor de contact prin corespondență lipsește operatorii care provin din alte state membre de o modalitate deosebit de eficientă de comercializare a acestor produse și îngreunează astfel în mod considerabil accesul acestora din urmă la piața statului membru avut în vedere (a se vedea, prin analogie, în ceea ce privește medicamentele, Hotărârea Deutscher Apothekerverband, citată anterior, punctul 74).

55 În aceste condiții, reglementarea menționată nu afectează în același mod comercializarea lentilelor de contact de către operatorii maghiari și cea efectuată de operatori din alte state membre.

56 Rezultă că reglementarea menționată constituie o măsură cu efect echivalent restricțiilor cantitative, interzisă prin articolul 34 TFUE, cu excepția situației în care aceasta poate fi justificată în mod obiectiv.

Cu privire la justificarea obstacolului în calea liberei circulații a mărfurilor

57 Potrivit unei jurisprudențe constante, un obstacol în calea liberei circulații a mărfurilor poate fi justificat de motivele de interes general enumerate la articolul 36 TFUE sau de cerințe imperative. Și într-un caz, și în celălalt, măsura națională trebuie să fie de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru ca acesta să fie atins (a se vedea în special Hotărârea Comisia/Italia, citată anterior, punctul 59 și jurisprudența citată).

- 58 În această privință, dacă măsura menționată intră sub incidența domeniului sănătății publice, trebuie să se țină seama de faptul că sănătatea și viața persoanelor ocupă primul loc printre bunurile și interesele protejate de tratat și că revine statelor membre sarcina de a decide cu privire la nivelul la care intenționează să asigure protecția sănătății publice, precum și cu privire la modul în care acest nivel trebuie atins. Întrucât nivelul menționat poate varia de la un stat membru la altul, este necesar să se recunoască statelor membre o marjă de apreciere (a se vedea Hotărârea din 1 iunie 2010, Blanco Pérez și Chao Gómez, C-570/07 și C-571/07, Rep., p. I-4629, punctul 44 și jurisprudența citată).
- 59 În speță, justificarea invocată de guvernul maghiar privește necesitatea de a asigura protecția sănătății utilizatorilor de lentile de contact. Această justificare corespunde, așadar, preocupărilor de sănătate publică admise prin articolul 36 TFUE care pot justifica un obstacol în calea liberei circulații a mărfurilor.
- 60 În aceste condiții, trebuie să se examineze dacă reglementarea în discuție în acțiunea principală este de natură să garanteze realizarea obiectivului astfel urmărit.
- 61 În această privință, guvernele maghiar și spaniol arată că este necesar să se impună clienților să preia lentilele de contact din magazine specializate deoarece aceștia trebuie să aibă acces la un optician care efectuează examinările fizice necesare, face verificări și dă instrucțiuni acestor clienți cu privire la purtarea lentilelor respective.
- 62 Cu privire la acest aspect, trebuie să se amintească, astfel cum s-a arătat la punctul 35 din prezenta hotărâre, că simpla purtare a lentilelor de contact poate provoca, în cazuri particulare, afecțiuni ale ochiului și chiar deficiențe de vedere durabile.

- 63 Având în vedere riscurile astfel prezentate pentru sănătatea publică, un stat membru poate impune ca lentilele de contact să fie eliberate de un personal calificat care să atragă atenția clientului asupra acestor riscuri, să efectueze examinări ale clientului și să recomande sau să nu recomande acestuia din urmă să poarte lentile de contact, invitând persoana interesată, dacă este cazul, să consulte un medic oftalmolog. Din cauza acestor riscuri, un stat membru poate de asemenea să impună ca, în cazul în care purtarea lentilelor nu este nerecomandată, un personal calificat să stabilească tipul cel mai adecvat de lentile, să verifice poziționarea lentilelor pe ochii clientului și să furnizeze acestuia din urmă informații referitoare la utilizarea corectă și la întreținerea acestora (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 mai 1993, LPO, C-271/92, Rec., p. I-2899, punctul 11).
- 64 Astfel, fără a elimina în totalitate riscurile la care se expun utilizatorii de lentile de contact, punerea în legătură cu un optician calificat și prestațiile furnizate de acesta pot diminua aceste riscuri. Rezervând livrarea lentilelor de contact magazinelor de optică ce oferă serviciile unui astfel de optician, reglementarea în discuție în acțiunea principală este, așadar, de natură să garanteze realizarea obiectivului care urmărește asigurarea protecției sănătății utilizatorilor respectivi.
- 65 Este însă necesar și ca această reglementare să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv, cu alte cuvinte, să nu existe măsuri mai puțin restrictive pentru libera circulație a mărfurilor în vederea realizării acestuia.
- 66 În primul rând, în ceea ce privește cerința potrivit căreia este necesară prezența fizică a clientului în magazinul de vânzare în scopul unei examinări a ochilor acestuia de către un optician, trebuie să se arate, pe de o parte, că aceste examinări cu rol preventiv, efectuate cu titlu indicativ, pot fi realizate în afara magazinelor de optică, de medicii oftalmologi.

- 67 Pe de altă parte, niciun element din dosarul prezentat Curții nu permite să se constate că reglementarea în discuție în acțiunea principală impune opticianului să supună fiecare livrare de lentile unei examinări preventive sau unei consultații prealabile a unui medic sau că respectiva reglementare supune livrarea acestor cerințe, în special cu ocazia unor livrări succesive de lentile de contact aceluiași client.
- 68 Prin urmare, asemenea examinări și consultații trebuie considerate facultative, astfel încât, în principal, este de domeniul răspunderii fiecărui utilizator de lentile de contact să se supună acestora, sarcina opticianului constând, în această privință, în consilierea utilizatorilor.
- 69 Or, clienții pot fi consiliați în mod echivalent înainte de livrarea lentilelor de contact, în cadrul comercializării acestora din urmă prin internet, cu ajutorul elementelor interactive existente pe site-ul internet avut în vedere, care trebuie să fie utilizate în mod obligatoriu de client înainte de a putea cumpăra lentilele de contact respective (a se vedea în acest sens, în ceea ce privește comercializarea de medicamente prin internet, Hotărârea Deutscher Apothekerverband, citată anterior, punctul 114).
- 70 În al doilea rând, statul membru poate, desigur, impune – astfel cum s-a constatat la punctul 63 din prezenta hotărâre – ca tipul cel mai adecvat de lentile de contact să fie stabilit de un optician, ocazie cu care acesta are obligația să verifice poziționarea lentilelor pe ochii clientului și să furnizeze acestuia din urmă sfaturi în vederea unei utilizări și a unei întrețineri corecte a acestora.
- 71 Cu toate acestea, trebuie să se arate că aceste prestații nu se impun, în principiu, decât cu ocazia primei livrări de lentile de contact. Astfel, în general, cu ocazia livrărilor

ulterioare, nu este necesar să se furnizeze clientului astfel de prestații. Este suficient ca acesta să semnaleze vânzătorului tipul de lentile care i-a fost predat cu ocazia primei livrări, caracteristicile acestor lentile fiind ajustate, dacă este cazul, de un medic oftalmolog, care a eliberat o nouă prescripție medicală ce ține seama de o modificare a vederii clientului.

72 În al treilea rând, în cazul în care utilizarea prelungită a lentilelor de contact trebuie să fie însoțită de informații și de sfaturi suplimentare, acestea pot fi oferite clientului cu ajutorul unor elemente interactive care figurează pe site-ul internet al furnizorului.

73 În plus, statul membru poate impune operatorilor economici interesați o obligație de a pune la dispoziția clientului un optician calificat care să furnizeze acestuia, la distanță, informații și sfaturi individualizate în domeniul utilizării și al întreținerii lentilelor de contact. De altfel, furnizarea unor astfel de informații și de sfaturi la distanță poate prezenta avantaje, întrucât permite utilizatorului de lentile de contact să își formuleze întrebările după o reflecție prealabilă, la obiect și fără a fi obligat să se deplaseze (a se vedea în acest sens, în ceea ce privește comercializarea medicamentelor prin internet, Hotărârea Deutscher Apothekerverband, citată anterior, punctul 113).

74 Din cele prezentate mai sus rezultă că obiectivul care urmărește asigurarea protecției sănătății utilizatorilor de lentile de contact poate fi atins prin măsuri mai puțin restrictive decât cele care rezultă din reglementarea în discuție în acțiunea principală, constând în a supune numai prima livrare de lentile de contact anumitor restricții și în a impune operatorilor economici interesați să pună la dispoziția clientului un optician calificat.

- 75 În consecință, atunci când un stat membru adoptă o reglementare precum cea în discuție în acțiunea principală, acesta depășește limitele marjei de apreciere amintite la punctul 58 din prezenta hotărâre și, prin urmare, trebuie să se considere că reglementarea respectivă depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului invocat.
- 76 Pentru aceleași motive, în măsura în care reglementarea menționată conține o interdicție de a vinde lentile de contact prin internet, aceasta nu poate fi considerată proporțională în raport cu obiectivul de protecție a sănătății publice, în sensul articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2000/31.
- 77 Având în vedere cele prezentate mai sus, este necesar să se răspundă la întrebările adresate de instanța de trimitere că normele naționale referitoare la comercializarea lentilelor de contact intră în domeniul de aplicare al Directivei 2000/31 în măsura în care acestea privesc actul de vânzare prin internet a unor astfel de lentile. În schimb, normele naționale referitoare la livrarea lentilelor menționate nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.
- 78 Articolele 34 TFUE și 36 TFUE, precum și Directiva 2000/31 trebuie să fie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care nu autorizează comercializarea lentilelor de contact decât în magazine specializate în dispozitive medicale.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 79 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Normele naționale referitoare la comercializarea lentilelor de contact intră în domeniul de aplicare al Directivei 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (Directiva privind comerțul electronic) în măsura în care acestea privesc actul de vânzare prin internet a unor astfel de lentile. În schimb, normele naționale referitoare la livrarea lentilelor menționate nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.

Articolele 34 TFUE și 36 TFUE, precum și Directiva 2000/31 trebuie să fie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care nu autorizează comercializarea lentilelor de contact decât în magazine specializate în dispozitive medicale.

Semnături